

Din cuvintele străine a ales pe cele mai vechi împămîntenite adînc în limba cehă și slovacă și rareori le urmărește apariția în limba străină respectivă, care uneori nici nu se poate identifica. Forma cuvintelor e trecută prin sita deasă a foneticii, urmărită încă din indoeuropeană și apoi comparat în latină, greacă, în slava comună.

V. Machek explică schimbările fonetice fundamentale în Introducere p. 10—12. Printre cele 11 principii și aplicații noi, autorul explică diftongii nazali *o* și *ę* din slavă ca o despărțire a consoanelor geminate. De ex. — *ep* — < *epp*, unde «*pp*» e forma dublă și expresivă a consoanei mai vechi «*p*». Cu aceasta însă se schimbă învățătura despre soarta consoanelor geminate în slavă. (p. 12).

Analiza specialiștilor și experiența ne va arăta în ce măsură noile expuneri și principii se dovedesc valabile. Noul dicționar etimologic al limbii cehe și slovace e o contribuție prețioasă la promovarea studiilor de lingvistică comparată în general și a celor de slavistică în special. Pe noi românii ne interesează din mai multe puncte de vedere: Ca material și metodă va ajuta desigur la întocmirea noului dicționar etimologic al limbii române, care se lucrează acum la Institutul de lingvistică al Acad. R.P.R.

În limba cehă și slovacă, se găsesc elemente românești, care depășesc domeniul păstoritului. Se găsesc latinisme vechi și cuvintele anteeuropene sînt adesea comune cu cele din limba română. Vom căpăta astfel poate sugestii noi în explicarea enigmaticului element autohton din limba noastră. Pe de altă parte, noul dicționar etimologic al celor două limbi slave este indispensabil în întocmirea și redactarea mult așteptatului dicționar etimologic al elementelor slave din limba română. Cunoscînd adînc originea și viața cuvintelor limbii noastre, a toponimicelor, vom rezolva poate și problema atît de frîmîtată astăzi a formării limbii și poporului nostru.

P. Olteanu

* * Relații romîno-ruse în trecut. (Studii și conferințe.) București, 1957, 321 p.

În acest volum se publică 14 studii și conferințe privitoare la relațiile romîno-ruse din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi. Volumul începe cu un articol al academicianului P. Constantinescu-Iași, «Din relațiile culturale romîno-ruse de-a lungul veacurilor.» Este o privire de sinteză foarte utilă asupra relațiilor culturale dintre cele două popoare. Autorul reușește să arate clar continuitatea unor strînse legături pe plan cultural, în care cercetătorii acestui domeniu pot găsi numeroase probleme care merită să fie studiate în adîncime.

Un astfel de studiu de largă tratare a unei singure epoci, dar sub aspect politic îl formează «Relații politice între Moldova și Rusia în timpul lui Vasile Lupu,» semnat de Tr. Ionescu-Nișcov și A. Constantinescu. Semnificația politică a căsătoriei Ruxandrei cu Timuș Hmelnițki e analizată cu deosebită amănunțime pe baza tuturor izvoarelor cunoscute și a studiilor publicate pînă acum, arătîndu-se atitudinea Porții, a lui Gh. Rakoczi sau a lui Matei Basarab față de această alianță matrimonială, care determina destinele politicii externe a Moldovei.

Tot Tr. Ionescu-Nișcov prezintă «Aspecte sociale din Țările Romîne în însemnările unor călători și publicații rusești de la începutul sec. al XIX-lea.» Sînt o serie de impresii juste și autorul putea face extrase mai largi. În special scrierile publicate sau nepublicate ale lui Liprandi, bun cunoscător al Țărilor Romîne și al Bulgariei, ar trebui studiate mai atent, deoarece acest călător periodic avea un adînc simț de observație.

Începutul relațiilor lui Constantin Brîncoveanu cu Rusia și activitatea lui David Corbea ceașul e amănunțit redată de Gh. Georgescu-Buzău în studiul său «Un diplomat romîn la Moscova la începutul sec. XVIII-lea: David Corbea Ceașul. După ce arată printr-o mare bogăție de izvoare intențiile Habsburgilor, povara jugului otoman și formarea unui curent popular pro-rusesc, Gh. Georgescu-Buzău expune pe larg activitatea diplomatică a lui David